esse

Seminario Conciliar Barcelona

Amb Llicència Eclesiàstica Maig 1963 nº 30

MIRADA AL PRESENT

Als darrers dies del mes d'abril, hi ha hagut eleccions a Itàlia. Aquestes eleccions tenien una transcendència gran; han centralitzat durant uns dies tota l'atenció d'Europa. Representaven l'aprovació de la tan discutida "apertura asinistra". Aquesta maniobra té gran importància, és un dels primers intents seriosos que ha fet el món occidental per a alliberar-se de la pressió política del capitalisme.

Aquest fenomen, del qual, en el món occidental, sols en trobem símptomes, és ja freqüent, normal i tot, en els països recentment sortits del colonialisme. Crec que aquest pas pot marcar el final progressiu de la civilització burgeso-liberal i l'entrada d'una nova època proletàrio-socialista.

Però deixem això i mirem quin ha estat el resultat polític d'aquesta maniobra. Si mirem les dades estadístiques, veurem en primer lloc una disminució dels vots demo-cristians, i corresponentment un augment dels partits lliberals per un costat, i dels comunistes i socialistes per l'altre. Això, és el fracàs de l'obertura?. Els diaris del nostre país ho han presentat així. Jo crec que és veritat solament en part. És normal que aquest viratge faci perdre una part dels vots de "dretes" de la democràcia cristiana. No semblaria tan normal l'augment dels vots comunistes, això pot mostrar-nos que l'"apertura a sinistra" ha estat poc decidida, no ha tingut prou força de captació entre els elements obrers. En podríem treure una conclusió: Aquest viratge no pot ésser merament polític, ha de representar un canvi profund en la ideologia.

Pocs dies abans d'aquestes eleccions, aparagué l'encíclica "Pacem in terris". És probable que aquest document influís en les eleccions, ja que en certa manera és una aprovació de la possibilitat de la col.laboració amb qui sigui, en el camp polític. Tota l'encíclica presenta una obertura general de respecte a la persona i a les seves conviccions. Cal acceptar l'altre, no cristià, i saber col.laborar amb ell en el pla temporal, a pesar de les profundes divergències ideològiques. I és una responsabilitat pròpia de cadascú, aquesta col.laboració en els afers polítics.

"Amb freqüència, en posar en pràctica aquests principis, els catòlics col.laboren de múltiples maneres, tant amb els cristians separats d'aquesta Seu apostòlica, com amb homes que viuen fora de tota fe cristiana, però que, guiats per les llums de la raó, són fidels a la moral natural".

"Que llavors els catòlics vetllin amb gran interès per ser conseqüents amb ells mateixos, i per no admetre cap compromís perjudicial a la integritat de la religió o de la moral. Però també, que no considerin només el seu propi interès, sinó que col.laborin lleialment en tota matèria bona en si o que pot produir un bé".

Ara el cristià es troba enfront d'un món nou en construcció. Un món que no és cristià, però en el qual ell ha d'entrar-hi. Per això el cristià haurà de treballar junt amb homes no-cristians, haurà de penetrar al cor de les masses allunyades de Crist. No ens fem il.lusions, el món actual és pagà, però és dintre d'ell que s'ha d'actuar per construir el món millor.

Una mostra d'aquesta indiferència de la societat actual, és la comercialitat amb què es tracta el sagrat. Mireu sinó la Setmana Santa. El que surt a primera pàgina dels diaris són les processons, els atractius turístics. Mireu els "atractius pasquals": l'espatec d'estrenes d'espectacles del Diumenge de Resurrecció les pel.lícules "pseudo-religioses" que lliguen el "sex-appeal" amb les més rosades emocions religioses. Desenganyem-nos, per la societat capitalista actual, la religió, la mateixa Passió, Mort i Resurrecció de Jesús, són un espectacle, un bon negoci. I no és preferible el combat declarat del món comunista, a la falsa amistat de la gran indústria?

L'ESPERANÇA L'ALEGRIA L'HUMOR

Lluís Gassiot

El mite de Sísif

Tots coneixem Sísif, n'hem sentit a parlar una vegada o altra, sigui a classe de llatí, sigui en llegir Camus. El món romà havia imaginat com el pitjor torment aquest treball sense esperança, i treball, per tant, totalment absurd. La falta d'esperança és l'infern.

Molt sovint els homes ens trobem en situacions similars. El nostre treball és segons les aparences més raonables totalment absurd, completament abocat al fracàs; és freqüent per l'home modern sentir-se condemnat al treball, és més, condemnat a viure, a existir. Però aquesta posició és irresistible, ningú no la pot aguantar -i l'home d'avui és massa responsable per a suprimir-la en el suïcidi-, l'única sortida és l'esperança. Una absurda esperança.

Sísif ha canviat. Ja no és un condemnat que baixa apesarat a cercar el seu càstig. Ara baixa de pressa, corrent i agafa la roca amb entusiasme i la puja tot cantant. Sísif no és un condemnat sinó un home del nostre món. El valor principal és la seva lluita, poc importa el resultat final. L'home llençat al món entre un no-res d'origen i el seu no-res final, sols pot fer una cosa: ésser fidel al moment actual.

La redempció de Sísif

L'avenir de l'home és tan negre? Els cristians sabem que no, i ho hem de dir amb el cap ben alt. Sabem que el nostre treball no és inútil per més que estigui abocat al fracàs immediat, tindrà un coronament victoriós.

El Sísif cristià sap cada vegada que aquell cop també haurà de recomençar. Però estar segur al mateix temps que un dia la roca s'estabilitzarà i el seu treball acabarà per fi. I és això el que fa baixar de pressa i recomençar cada volta amb més delit. La pedra cada cop li sembla més petita entre els seus braços, menys pesada i la pujada més curta. No oblida pas el passat, totes les vegades que ha anat pujant muntanya amunt i la pedra se li ha escapat de les mans, ni es desentén tampoc de tot l'esforç que encara li manca.- Sísif viu intensament en el present i viu també l'esperança, tensió entre el passat i el futur.

Sísif ja no és un condemnat, ja no viu en un món absurd; té obert davant seu el paradís, ja està redimit.

Esperança i compromís

Però tot plegat no aliena el cristià de la seva vida en el món? Sí, aquesta esperança en un més enllà, podria retreure el cristià de la tasca actual, podria fer-lo creuar de braços tot excusant-se, perquè al cap i a la fi la nostra esperança és en l'obra de Déu.

Aquesta postura és sols la d'un cristianisme immadur i superficial, més proper del fatalisme musulmà que de l'autèntic providencialisme. Déu actua a través de l'esforç humà, l'obra de Déu és realitza en l'obra dels homes. La victòria sobre el món és una victòria de Crist, de Déu, però també una victòria de l'home cristià; un fruit de la lluita conjunta de Déu i de l'home. Ningú no pot creuar-se de braços confiant en Déu ni ningú no pot desesperar-se en veure "el fracàs" de la seva lluita.

Cada home és, doncs, responsable de la seva situació present i futura. No se n'ha de despreocupar per cap excusa. Però no sols de la seva situació personal sinó també de la situació comunitària i estructural.

I totes aquestes situacions estan tarades de mal, - cal enfrontar-se contra aquest mal i combatre'l decididament. La lluita cristiana és una lluita contra el mal. Contra el mal de qualsevol tipus, contra el mal de la desgràcia, de l'enfermetat, de la injustícia, del pecat. I la nostra actuació ha d'ésser la resposta a aquesta realitat de mal tota ella ha d'anar dirigida a construir un món millor, una situació que ens permeti un més ample perfeccionament personal.

Cal perseguir el mal sigui on sigui, també dintre de l'Església mentre espera el Dia està tacada pel pecat dels homes.

Caldrà doncs, combatre unes estructures defectuoses, tarades pel nostre pecat, i pel de tots els homes i que, per això mateix, fan mal; caldrà lluitar perquè tots els pastors siguin bons pastors i atreguin les ovelles amb la seva veu.

La joia...

Però tota aquesta consciència del mal, mal a dintre nostre, mal en tot el que ens envolta, en tot allò que estimem, no ens ha pas de portar a una amargor. Sabem que hi ha mal ara, sabem que n'hi haurà demà; però sabem que la victòria arribarà, ja arriba en certa manera en el moment present.

El cristià no espera en un demà llunyà, sinó que espera avui la Parusia; avui seran tornades totes les coses a lloc i es farà la justícia definitiva, perquè la justícia de Déu es realitza a través del treball ben fet - dels homes de bona voluntat.

Tot això fa que l'home cristià pugui passar pel món exhibint la seva alegria; ell té una gran pau perquè cap adversitat no el pot torbar. L'alegria i la joia neixen de l'esperança i l'acompanyen sempre. No concebo una esperança trista, perquè l'esperança cristiana no és sols espiritual, sinó també molt terrenal i molt actual.

És la joia de saber-se victoriós en el món, vencedor del mal en cada treball; de saber-se col. laborador de la Victòria de Crist. L'alegria neix de la confiança de la seguretat; la desconfiança sols aborta amargor i ironia.

...i la angoixa del treball

Aquesta alegria que veig com nascuda de l´esperança no anul.la pas l´angoixa pel mal del món. No mata aquest únic neguit reformador, aquest ferment revolucionari. No hi ha cap oposició entre la més gran angoixa i la més exultant alegria.

L´angoixa té una relació principalment amb el present, neix en veure el mal actual. L´alegria és la joia del futur, diu relació a l´eternitat, és esperança. Hi ha també l´angoixa del futur, de l´avenir, de l´anorreament final; i tots la tenim, qui se´n pot sostreure? A la seva vora tenim l´esperança i ens cal fer un esforç de síntesi, de coexistència.

L´esperança no és pas una virtut petit-burgesa, no et fa sentir satisfet i content com el Senyor Esteve davant de la "Puntual". Sols una insatisfacció radical per tot el que es té ara, per tot el que s´és ara, pot fer néixer una esperança. L´esperança és la virtut dels pobres. L´esperança és la virtut dels existencialistes, dels marxistes, dels pecadors. Perquè no ho serà també dels seminaristes?

Esperança i diàleg

L´home esperançat és un home que pot tenir sentit de l´humor. Perquè es deslliga del món present, perquè tota la seva actitud és una actitud de tendència, de camí, de peregrinació. Perquè sap que totes les coses, fins i tot les seves i totes les posicions, també la pròpia, són transitòries, provisionals, són en un alt grau ridícules.

L´humor sap veure totes les coses i somriure d´elles. Però no les desprecia, les estima. I les estima perquè es veu retratat a si mateix en tot allò que fa riure. Se sent compromès tota vegada que riu. L´humor, el veritable humor, el de Bruce Marshall per exemple, és un autèntic compromís amb unes estructures dolentes, amb uns capellans covards o egoistes o tontos o sants. I això perquè l´humor és responsable i sap que aquestes coses ridícules són fruit del seu pecat o de la seva fallada o de la seva virtut, qui ho pot saber?

L´humor és solidari, és compassiu. Estima a fons cada persona i no la desprecia perquè en el fons s´hi sent unit, es veu com ella. Encara més, és compassiu i així sap patir amb els qui sofreixen, plorar amb els qui ploren, riure amb els qui riuen i gaudir-se amb els qui s´alegren.

Hi ha una cosa que s´assembla molt a l´humor i és molt diferent: la ironia. La ironia és, en el fons, la posició del qui es desentén del món, del qui se n´ha separat i se´n renta les mans.

Neix fàcilment d´un orgull, es veu superior i diferent de tot el món. No es compromet en una situació concreta perquè és una actitud escèptica.

L´humor, en canvi, perquè té fe i esperança i amor es lliga al món i al pecat. Comprèn el pecat i el pecador. És una primera postura de diàleg. És fonamentalment cristià.

Intentem conquerir aquesta posició tan cristiana; sols amb ella podrem acceptar el món tal com és amb la seva tragèdia. Sols amb ella aconseguirem el domini del món i podrem encaminar-nos sense entrebancs vers el nou món i la ciutat nova.

Acceptem tot el món, tota la nostra realitat tal com és, amb totes les seves angoixes i inquietuds; però infonguem-li l´esperança joiosa que ens ha vingut a predicar Jesús, el Fill de Déu. Aquesta és la missió del sacerdot i del cristià, ells són l´esperança i la joia del món.

FIDELITAT

L´anhel i la voluntat de fidelitat donen sentit i omplen la vida. Ningú no es pot sentir alhora responsable i desesperat, deia Saint Exupéry. No es tracta pas d´una pretensió orgullosa; el punt de partença és l´acceptació d´una possible defecció. Però cal que ens preguntem seriosament com i fins on s´extén l´àrea de la nostra fidelitat, i que no visquem d´il.lusions que ens podrien fer esdevenir gent poc seriosa i inconstant. Es tracta de ser molt objectius i d´anar descalçant la "nostra fidelitat" de motivacions inconscients -amb freqüència tèrboles i anar prenent plena consciència del que portem entre mans, alhora que ens fem capaços d'autodeterminar-nos.

Avui es parla, com mai, de fidelitat a la pròpia consciència: molt bé, si al mateix temps es treballa per adequar aquesta consciència a l´objectivitat. Perquè en èpoques i situacions en què no es veu gens clar quins mitjans han de conduir a un fi determinat, fàcilment aquella fidelitat a la consciència pot esdevenir fidelitat a l´inconscient; hom s´aposenta aleshores en un món de subjectivismes i ve determinat per criteris interessats. La vida no queda clarificada... És un perill.

Una vertadera fidelitat a si mateix es realitza en la fidelitat a Déu i als homes. Però també és possible construir-se un Déu a la mida dels propis desitjos, -més o menys inconscients. Per això Ell té cura de tant en tant de despertar-nos de la nostra il.lusió amb una caiguda, una crisi... Encara que, si hi ha qui s'empenyi a prendre narcòtics d´"espiritualitis" es pot fer aleshores més difícil el despertar, i hi ha el perill de convertir-se en adorador del "propi Déu", d´un Déu que pot diferir molt del Déu dels cristians.

En la serietat del lliurament als altres, podem trobar potser una certa garantia de la nostra autenticitat envers Déu. I en això caldria que hi paréssim esment. No sé si, malgrat parlar tant de compromís, ens volem comprometre gaire -no dic ja en la marxa de la comunitat- sinó ni tan sols en la vida dels qui ens són més proxims; més aviat evadim responsabilitats. Som com diu la cançó, una llum que s´apaga; i és que també aquí hauríem de cercar ben a fons les motivacions reals d´aquesta nostra fidelitat. Certament caminem, avui com mai, tant en el pla personal com en el comunitari, enmig d´una penosa inseguretat, davant la qual no podem amagar el cap; però això no ha de ser un pretext per excomunicar-nos dels altres. I és que en la pràctica partim moltes vegades del principi fals que -als altres se´ls ha d´oferir sempre seguretat, decisió, rectitud; però potser per ser-los en veritat fidels hem d´acceptar davant d´ells la nostra flaquesa o inseguretat en la mateixa mida que els comuniquem el nostre triomf. En la nostra condició una fidelitat vertadera ha d´acceptar el risc de ser infidels enmig d´una gran voluntat de no ser-ho. O sinó contemplem a Pere...

joan sogues

ASPECTES DE LA "PACEM IN TERRIS"

Joan Jubany

L'home és social per naturalesa. Ha de viure en societat i a ella es deu. Enmig de la societat l'home es promou i desenvolupa les seves facultats. Es fa plenament home. Ara bé, no tots els membres d'una societat pensen igual, i així ha de ser. Pero s'esdevé gairebé sempre que uns volen imposar llurs idees als altres i, violant-los llurs drets, els volen fer ser, si no els fan servir, d'una determinada manera. D'aquí en vénen totes les lluites. Neix la guerra.

La Pau

L'Església, portadora de la pau del Crist, vol la pau en el món. Una pau que"ha d'estar fonamentada sobre la veritat, construïda amb les normes de la justícia, vivificada i integrada per la caritat i realitzada, finalment, amb la llibertat". Crec que aquesta ha sigut la finalitat de l'Encíclica: fer prendre consciència als homes que llurs relacions han de ser en la pau.

A tots els homes

Hem quedat meravellats en llegir: "... i a tots els homes de bona voluntat". Sí, tots ells la poden entendre perquè l'Encíclica parteix de l'home i l'home és - el seu terme, i tots els principis doctrinals que exposa o es basen en la naturalesa mateixa de les coses,o procedeixen de l'esfera dels drets naturals.

El tracte a les minories

El Papa parla clar: "Tot el que es faci per reprimir la vitalitat i el desenrotllament de tals minories ètniques, viola greument la justícia". És més, afegeix: "Respon, en canvi, a tot el que demana la justícia, el que els poders públics s'apliquin eficaçment a afavorir els valors humans de les esmentades minories, especialment llur llengua, cultura, tradicions i recursos, i iniciatives econòmiques".

Aquest és un punt inel. ludible. Els homes volen ser ells mateixos, i igualment els pobles. Quan un poble ha esdevingut ell mateix, està preparat per comprendre i acceptar l'altre. Ben al contrari, quan hom li ha sostret la llibertat, lluita constantment contra el dominador i no accepta el diàleg. La pau en el món i la unitat, deixaran de ser fictícies i seran realitat quan els galesos, bretons, catalans, castellans, bascs,... s'estimin i uneixin lliurement llurs esforços.

Per altra banda els qui som membres d'aquestes minories, no ens podem deixar portar per un desig foll de reacció i fomentar un nacionalisme tancat, estúpid. La comunitat dels països catalans de la península Ibèrica, s'ha de sentir i ser espanyola, i cooperar amb - els altres pobles d'Espanya en la seva promoció, la d'Europa, la del món. Catalunya ha d'enriquir Espanya i, alhora, deixar-se enriquir per ella. "I és raonable que ells mateixos sàpiguen reconeixer també certs avantatges que aquesta especial situació els porta, car contribueix en molt a llur perfeccionament humà el contacte permanent amb una cultura diversa de la seva, els valors propis de la qual podran així assimilar a poc a poc. Però això mateix s'obtindrà únicament quan els qui pertanyen a les minories procurin participar amigablement amb els usatges i tradicions del poble que els envolta..."

Equilibri entre població i capitals

Hi ha països on grans masses agrícoles han de deixar el seu treball i concentrar-se a uns pocs centres industrials.

"pensem que el més apropiat serà dintre del possible, que els capitals acudeixin a les regions on està el treballador i no al revés...".

A aquests països els seria més profitós eixamplar el seu cercle industrial i aprofitar les vastes terres de conreu que deixen abandonades a l'acció de la naturalesa.

Aquest desequilibri marca les persones que el pateixen, ja que, per una part, la major part dels emigrants han de viure en condicions infrahumanes i per l'altra, la comunitat que els acull es veu impotent per assimilar-los i adaptar-los.

Relacions entre catòlics i no catòlics en el camp econòmic-social-polític

"Ofereixen un ampli camp de trobada i comprensió." "Sempre s'ha de distingir entre l'errant i l'error". - "El qui erra, no per això està despullat de la condició d'home, ni ha perdut la dignitat de persona, i mereix sempre la consideració que deriva d'aquest fet".

"S'ha de distingir acuradament també entre les teories filosòfiques sobre la naturalesa, l'origen, la finalitat del món i de l'home i les iniciatives d'ordre econòmic, social, cultural o polític per més que tals iniciatives hagin estat originades i inspirades en tals teories filosòfiques... Tals iniciatives perquè es troben en situacions històriques contínuament variables, estan forçosament subjectes als mateixos canvis. A més, qui pot negar que (....) hi juguin elements bons i que mereixin l'aprovació?".

"Tenint present això, pot passar a vegades que certs contactes d'ordre pràctic, que fins aquí es consideraven inútils en absolut, avui,al contrari, siguin profitosos o puguin arribar a ser-ho".

Després afegia que,determinar si ja ha arribat el moment, ho ha d'ensenyar la virtut de la prudència, i que la decisió correspon sobretot a aquells qui en aquests assumptes concrets exerceixen càrrecs de responsabilitat en la comunitat, sempre que estiguin dins de les directrius de l'Església.

Durante la década siguiente al final de la segunda guerra mundial, ha surgido un considerable y creciente interés por la investigación de las culturas pre-históricas y protohistóricas, ocupándose así una vez más en aclarar y precisar la verdadera realidad de la culturas.

Así existen en la actualidad muchos libros en los que se lee, habla y comenta del Perú Antiguo, pero todo como si fuera solamente una leyenda en la que sus conquistadores lo realizaron todo.

Por eso, hoy, que se me presenta una oportunidad, solamente quiero aclarar puntos oscuros, ayudado de revistas, libros y experiencias, para así juzgar mejor los hechos de los hombres de ayer, por esos lugares tan legendarios.

Buscando las manifestaciones dejadas por los Incas -que resumían sus hechos históricos en cuerdas anudadas- en la literatura que llamamos histórica, es como si leyéramos una revista en la barbería.

Pero esta civilización no se esfumó, sino que persiste todavía no representada por unos monumentos y unas ruinas, sino como una cultura y un sistema de vida que se ha avenido con la autoridad y la religión europeas.

El imperio Incayco dejó una huella y una influencia tan profundas como la que dejaron los romanos en Europa. Podemos dar a los Incas el nombre de "Romanos del Hemisferio Occidental". No es sólo cuestión de dimensiones, hasta comparando con los niveles modernos y no omitiendo las deficiencias del mundo actual, el sistema incayco de gobierno, es algo notable que puede dar respuesta a la incógnita de nuestro tiempo.

La base del Imperio Incayco, como de cualquier otra civilización, fue la actividad. Sin embargo, mientras en otras muchas civilizaciones los cultivadores de la tierra se transformaron en esclavos, en el Perú la tierra era lo más importante. La estructura de

LA TRAGEDIA DE LA CIVILIZACION PERUANA

Encontramos los últimos números, pero los ejemplares publicados anteriormente no existen y la sinopsis del relato que nos ofrecen, resulta muy vaga porque ni siquiera esto es cierto. La tragedia estaba ya dispuesta con toda la magnificencia, que provocó la codicia y la envidia de los conquistadores. Pero careciendo de los números anteriores no podemos hacer sino llegar a la conclusión de que sus riquezas actuales encontradas en las excavaciones recientes son la manifestación de una civilización profundamente arraigada en el pasado y que ha sido sofocada y aplastada. Resulta difícil definir los caracteres, ya que los héroes se han trocado en villanos y los villanos en héroes. Pizarro, el español, cuyo valor como guerrero no podemos dejar de admirar, no puede compararse con Atahualpa, el inca, el dios del Sol Viviente cuya vida tuvo un trágico final.

Es cierto que, por otra de esas funestas coincidencias, cuando llegaron los españoles el imperio de los Incas que había existido y crecido durante tres centurias, no contando con excesivos recursos guerreros, se debatía en una lucha dinástica entre Atahualpa y su hermano Huascar. Atahualpa había salido triunfante y se encaminaba a Cuzco, la capital, para asentarse ahí como el Inca, el dios viviente. Pero en el camino se detuvo para tomar unos baños sulfurosos en Cajamarca, donde oyó hablar de la llegada del grupo de españoles dirigido por Pizarro. Ante esta noticia, el Inca, no tuvo ninguna prevención puesto que se creía seguro de su supremacía como Rey Sol y ordenó, debido a la innata hospitalidad peruana, que tales extranjeros estuvieran con ellos y se entrevistaran al día siguiente en la Plaza mayor de su pueblo. Pero al rayar la aurora, se enteró que tales visitantes habían violado a las vírgenes de Sol en uno de los templos consagrados al dios Sol. Lo mantuvo en silencio y ordenó a sus guerreros que se presentaran desarmados para no ofender a los visitantes, pues así habían quedado para la entrevista. Pero en la tarde del 16 de noviembre de 1532 y a la hora cristiana de vísperas, el Inca fue llevado en su litera, rodeado por su desarmado cuerpo de guardia hasta la plaza. En tres lados de la plaza se levantaban hileras de edificios bajos con espaciosos vestíbulos y amplios umbrales. Allí había ocultado Pizarro dos divisiones de hombres a caballo animales desconocidos por los Quechuas y gran cantidad de armas con las que exterminó a gran parte y sembró el pánico en la restante.

En el momento crítico, la civilización incayca quedó sofocada y con ella, el Inca. Atahualpa fue hecho prisionero, bautizado y muerto cristianamente a palos.

la sociedad estaba arraigada en una mística natural -no se concebía la existencia de tierra inculta. Toda la naturaleza debía rebosar vida, su cultivo era una misión sagrada. La tierra no pertenecía al gobierno, ésta pertenecía al pueblo. Este no era solamente comunidad de gentes, sino una comunión del suelo con aquellas. Tenían plena conciencia que solamente eran huéspedes y no propietarios, y no atesoraban riquezas. Al respecto dice Prescott: "Si bien ningún hombre podía enriquecerse en el Perú, nadie podía ser pobre. Ningún derrochador podía malgastar lo suyo en lujos desenfrenados. Ningún aventurero podía empobrecer a su familia a causa de su espíritu especulativo. Los mendigos no eran tolerados en el Perú. Cuando un hombre se veía reducido a la pobreza o era acosado por la desgracia (cosa que nunca podía ocurrir por su causa) el brazo de la ley se tendía para prodigarle consuelo. No el parco consuelo de la caridad privada, sino la ayuda generosa que no produce humillación en el que la recibe y que le sitúa al nivel del resto de sus paisanos. La ambición, la avaricia, el amor al dinero, el deseo del oro y la plata, esas pasiones que hasta tal punto se agitan en el corazón de los hombres no tenían cabida en el corazón del peruano".

Mas después de la conquista, el trabajo forzoso fue ordenado por los conquistadores. En la tierra donde todos debían trabajar y donde nadie debia hacerlo con exceso, los esclavos Quechuas trabajaban catorce horas al día. Hombres, mujeres, viejos y jóvenes trabajaban para dar vida a esa sociedad que hoy llamamos burócrata.

Aquel pueblo, cuya civilización había hecho del hambre un crimen, hubo que contentarse con una mazorca de maíz al día. Así llegó la pobreza para hacer pobres en el Perú. Ahora el problema creado por los pobres no tiene solución. ¿No será ésta la causa principal del actual problema social del Perú?

En la historia fácilmente se encuentran pretextos que justifican las conquistas, cuando ésta es escrita por los conquistadores. Pero la voz de la tierra es más elocuente que la palabra escrita: es la voz del pueblo incayco que vivió en equilibrio con la naturaleza. En una población probablemente más numerosa que la actual no había escasez donde hoy son millones los seres empobrecidos. Los Quechuas, hombres de ayer, ponían en práctica esta sentencia;

"Kahue huare huanunekipatkgno, uriakí mana nimepis huanunekipatkgno" ="vive como si hubieras de morir mañana, trabaja como si hubieses de vivir eternamente".

Rodef Gavino

PRINCIPIS I PRECEPTES DEL RETORN A L'EVIDÈNCIA.

per LANZA DEL VASTO
versió catalana de Montserrat Bertran
1962 - Óssa Menor - Barcelona

L'obra de Lanza del Vasto, el Ghandi cristià, l'apòstol de la no-violència, presenta enfront de l'home dividit del nostre temps, el camí envers la unitat de vida pel retorn a l'Evidència.

La lectura d'aquest llibre escrit en forma de màximes "pels camins entre Roma i Bari, i acabat entre la jungla i la gelera, sobre l'Himalaia, la nit de Nadal del 1937", sorprèn, de tant en tant, pels seus consells -principis- que si bé responen a la pronunciada personalitat de l'autor, no poden esdevenir lleus universals per l'home d'avui.

La forma, bella literàriament,però a voltes simplista i parcial, en què han estat escrits els "principis i preceptes", fa pensar que Lanza del Vasto ha fet troballes poètiques.

L'Evidència en l'autor respon a una maduresa. Lanza del Vasto la posseeix. Per això, sinceramant però personal, ha escrit els principis i preceptes: per ajudar-nos a retornar a la unitat de vida, per ajudar-nos a descobrir que el lligam interior, que és l'Evidència tot ho comunica.

Mn. Francesc Orenes

*

ENERGIA ESPIRITUAL DEL SUFRIMIENTO

M. M. Teilhard de Chardin - Ed. Fontanella - Col. Espíritu.

El mateix títol ens dóna a entendre, de sobres, la riquesa d'aquesta obreta. Allò que trobem d'adsurd en el problema del mal, en sublimar-ho, és capaç de produir una energia. Aquest és el misteri de Jesucrist. - Per entendre-ho, -o almenys per poder-ho intuir-, - cal observar-se a si mateix, o bé els altres. Aquesta vegada la tesi s'encarna en una persona que té un cognom conegut, per no dir familiar. Teilhard de Chardin. Es tracta d'una germana del famós Pierre Teilhard de Chardin, el científic.

L'obra es divideix en dues parts. En la primera Monique Givelet, companya i confident de la protagonista, intenta dibuixar la semblança biogràfica, valent-se de testimonis directes. Podem conèixer així aquella mansió familiar d'on sortiren els Teilhards; veure aquella educació, acurada, austera, en un ambient adequat. Bé podríem dir que d'una família així en poden sortir genis, sense voler atribuir al miracle, el que dóna de si una naturalesa rica, sàviament ordenada a una col.laboració amb la gràcia. Margarida Maria, ben jove encara, va rebre, en aquest ambient familiar, la creu de la seva malaltia, que la deixaria invàlida fins el dia del traspàs. A partir, ja, de la primera lluita amb el dolor, descobrim dos aspectes en connexió, no sempre fàcils d'unir: una profunda humanitat amb una no menys viscuda religiositat, donant-se heroicament, amb seny, als germans malalts. La segona part és reflexa d'aquesta vida en trobar en recull els articles de la Unió de Malalts Catòlics, de la qual era animadora i presidenta. Hi ha articles que reflexen primàriament això: coneixement de la psicologia - del malalt i aplicació ascètica-educativa, amb rigor caritatiu alhora,

El seu germà ens dirà en el prefaci de l'obra: "En la base de su vida interior hay que poner una actitud innata hacia la percepción y el goce de lo divino. Descubría en el fondo de todas las cosas la llamada de la Suprema presencia". Serà aquesta intuïció del sobrenatural, que la portarà a donar-se als germans, convertint la seva vida immòbil en font d'energia. Deixem que - ens digui, altra vegada, el seu germà: "Margarita, hermana mía, mientras que entregado a las fuerzas positivas del Universo yo recorría los continentes y los mares, tú, inmóvil, yacente, transformabas silenciosamente en luz, en lo más hondo de ti misma, las peores sombras del mundo. A los ojos del Creador,dime, ¿cual de los dos habrá obtenido la mejor parte?

Per acabar direm que en comparar aquest llibre - amb altres del mateix gènere, hem trobat una novetat: el "jo" de Margarida no apareix en forma autobiogràfica, ni amb preocupacions literàries excessives; se'ns dóna d'una manera humana i senzilla, objectivada, podríem dir. Llibre excel.lent, per tant, a fi de poder conèixer una mica més la psicologia del malalt, així com també l'actitud de tot home enfront del dolor.

Mn. Pere Grau

*

DE LA ESCLAVITUD A LA LIBERTAD

Booker T. Washintong
Editorial Fontanella

És l'autobiografia d'un negre que després de la guerra de secessió nord-americana i del decret de l'abolició de l'esclavatge, lluita per adquirir una educació i una cultura, ja en la seva infantesa, fins a convertir-se en el capdavanter de la seva raça.

En l'obra s'hi pot veure el greu problema d'un poble que, submergit en la més greu ignorància i en el grau més ínfim de desenvolupament, se li ha concedit la llibertat, sense cap tipus de mitjà per arribar a fruir-la amb plenitud; sense escoles i continuant en uns règims de treball esgotadors, però ara amb el títol de lliures.

També hi podem veure el gran valor amb què aquest home té considerat el diàleg. No rebutja cap ocasió ni motiu que pugui portar a l'apropament amb els demés homes, i precisament amb els qui més intenta dialogar és amb els qui li són més hostils (Estats del Sud), i intenta convèncer a tothom de la missió comuna que tots tenim, i que, amb l'ajuda als de la seva raça, - aconseguiran una pàtria més vigorosa i podran veure que també l'home negre és capaç de fer grans coses.

Joan Mª Arans

entorn d'un llibre

TEORIA SOBRE LA REVOLUCION
Ignacio Fernández de Castro
Ed. Taurus, Madrid 1962.

No ens hem d'espantar davant el títol d'aquest llibre. La revolució que proclama l'autor no ha d'ésser necessàriament violenta, puix, pel que sembla, prefereix la forma pacífica, encara que sí enèrgica i ràpida. Indiscutiblement el pensament exposat en el llibre és una valuosa contribució a l'arreglament de la debatuda qüestió social (amb transcendència política) per mitjà d'una forma social i econòmica que superi el Liberalisme i el Marxisme.

Ignacio Fernández de Castro, va publicar el 1956 "Del paternalismo a la justicia social", (fem notar que amb censura eclesiàstica), i el 1962 el llibre que ens ocupa. Darrerament no coneixem que hagi publicat res més a Espanya.

Resumirem breument, el seu contingut, seguint les divisions del llibre.

Comença afirmant la indigència de l'home, i l'obligació (i a la vegada dret) que té de satisfer les seves necessitats (materials, espirituals i sobrenaturals). - Se'n segueix, d'això, el vincle vital que hi ha entre necessitat i bé (v. gr.: fam i pa).

Per satisfer les seves necessitats (especialment materials i espirituals), treballa, i el seu treballs ha d'ésser el títol suficient per adquirir els béns precisos, amb els quals pugui viure.

El treball, per l'autor, té unes facetes molt importants: l'obligatorietat del de producció per tothom i el seu col. lectivisme (co-propietat de la unitat de treball de tots els que hi pertanyen), amb una interdependència conscient entre totes les unitats laborals. És necessari que sigui conscient per part de cada individu, perque així aconsegueixi els béns espirituals i no caigui en un element de la "massa". La producció així emmarcada, ha d'ésser planificada (segurament amb una planificació imperativa), degut a la no autosuficiència de la unitat de treball, dins de l'economia de la nació.

La injustícia social és no distribuir justament els béns, quasi sempre monetaris, entre tots els membres de l'empresa, en un llenguatge normal: capital i treball. En altres paraules: que el capital monopolitzi - per si mateix la major part dels béns produïts.

Després d'aquesta tesi analitza els tres principals elements conformadors de la nostra societat (a escala internacional).

En primer lloc tracta del Cristianisme i comença per defensar la tesi exposada anteriorment amb arguments teològics. Tots els béns de la Terra estan destinats per Déu per a la satisfacció de les necessitats - de l'home; amb el manament de Déu a Adam: "guanyaràs el pa amb la suor del teu front" i amb les paraules de Crist sobre el judici universal, conclou l'obligació de satisfer les necessitats de tots.

Seguidament passa al Marxisme, i analitza les seves conseqüències des del punt de vista de la teoria - de la necessitat. Hi veu positiu l'haver posat en primer pla el proletariat, que en la societat liberal de l'època no tenia consciència revolucionària, havent-li donat així dita consciència.

Adversament assenyala el seu dogmatisme i conservadurisme, el negar la satisfacció de les necessitats sobrenaturals i el que hagi creat una classe opressora identificada en el Partit. Afirma la força revolucionària del proletariat dels països comunistes enfront de l'Estat.

El Liberalisme ocupa el tercer lloc en la segona part del llibre. El món occidental és una cadena d'estats liberals, sorgits de les "revolucions" burgeses - dels segles XVIII i XIX, actualment amb elements d'esquerra, que abans eren hostils o aliens al Liberalis -- me químicament pur.

És la dita mentalitat d'ordre, assentada sobre el principi absolut de la propietat privada, la llibertat - personal i la igualtat davant la llei. Aquests drets, de fet, només s'apliquen a una classe -diu l'autor-, que històricament monopolitza el capital.

Critica així els drets de l'home tal com en molts - casos es conceben, o sigui com una abstracció de les necessitats de l'home. Es pregunta l'autor: de què li serveix a un proletari que el Codi li reconeixi el dret a la llibertat i a la vida si de fet està oprimit i ofegat sota la classe que controla l'Administració i ha fet el Codi? "Els veritables drets no poden ser altra cosa que la cara jurídica que ens presenten les necessitats dels altres, quant que estan demanant llur satisfacció."

La paradoxa és que entre aquesta classe hi hagi -- persones que es diguin cristians: si ho són vertaderament deixaran la mentalitat burgesa.

Conclou la segona part, afirmant que el Liberalisme i el Marxisme són dues formes d'opressió, en les quals la classe dirigent acapara els béns que necessiten els indigents. S'ha de fer una revolució moguda per principis cristians, que no sols satisfaci les necessitats dels "afamats" sinó que a més faci un nou ordenament jurídic de les societats que no doni lloc a una no-

va opressió, com ha passat amb el comunisme. Els qui faran aquesta revolució seran els proletaris, car són els qui tenen la força revolucionària, nascuda del descontent en què fa temps es troben.

En la tercera part, posa com a primers objectius de la reforma jurídica, un replantajament del principi de propietat (dels béns de consum, de producció i naturals). Insinua també la vessant extranacional de la revolució, ja que una unitat de treball és part de una col. lectivitat laboral (producció i consum) més ampla. Postula una gran flexibilitat i un veritable plantejament racional dels problemes que en l'acció política de la revolució, arribat el cas, puguin aparèixer.

No podem aferrar-nos amb rapidesa al pensament de l'autor, puix salten unes preguntes que demanen resposta: el Liberalisme en alguns països és tan ferotgecom afirma? Pot ser que sobre paper, moltes coses estiguin bé, però, ¿en l'acció política revolucionària, aquestes idees no poden manifestar-se en molts extrems com utòpiques? Pot ser que si l'autor detallés més sobre qüestions concretes apareixeria més claredat. Seria profitós fer una crítica des d'una perspectiva científica (economista) dels punts claus d'aquest pensament.

Amb tot, és un llibre -a pesar d'un cert dogmatisme- força interessant, puix el tema ho és en gran manera.

Lluís Armengol Bellmunt

TOT ANYORANT LA SALA D'ART...

Ens mou a escriure aquest article, el fet que aquest any la sala d'art s'hagi mantingut silenciosa.

Pensant en l'any passat recordem amb anyorança - tota l'activitat d'aquesta i el moviment artístic que produí. Pensem concretament en el fort impacte de Cuixart, recordem l'interès amb què es va prendre l'exposició Gaudí, recordem Cesc amb la seva espontània creació i també tots els altres que amb més o menys èxit varen desfilar per ella, donant motiu a interessants diàlegs.

Aquest silenci, aquesta inactivitat, ens fa preguntar: Ens hem adormit?, hem perdut aquella avidesa - per l'art que entrellucàvem l'any anterior?. Car, del curs passat a més de la sala d'art, recordem també les visites periòdiques a exposicions diverses, el concurs de "christmes" i alguna exposició de dibuixos d'algun curs...

Tot això ens mou, com dèiem en començar, a escriure aquest article que no pretén altra cosa que la de desvetllar-nos el son si és que hi hem caigut.

Ens podríem preguntar: És necessari per a nosaltres viure desperts per l'art?, quina importància té per a nosaltres l'estar educats artísticament?

Cal repensar que l'home és un "tàndem" "sensibilitat-raó", i que si té l'obligació de desenvolupar fins al màxim possible el seu intel. lecte, no menys la té d'educar i encaminar la seva sensibilitat.

Si no es fa així, s'esdevé un desequilibri, i és corrent trobar l'home que pot parlar esplèndidament sobre qualsevol qüestió sense "viure-la", perquè tot allò de què parla ha quedat purament en un pla intel. lectual.

Nosaltres com a homes i donat el nostre paper en la societat, ens trobarem sovint en la necessitat de decidir en coses que exigeixen una preparació artística, i aquesta demana, alhora, una educació estètica. No podem, per tant, quedar-nos plegats de braços, esperant que podrem fàcilment viure d'una coneixença, del tot extrínseca a l'art, o bé que en tindrem prou amb uns sil. logismes que puguin concloure dient: "Això és bonic" i "això és lleig".

Deia sobre això Pius XII, de venerable memòria,- als expositors de la VI quadrienal romana: "Les ànimes preparades, cultivades per l'art, estan més disposades a capir la realitat religiosa i la gràcia de Jesucrist, àdhuc sense proposar-s'ho com a finalitat expressa; tracteu d'educar els esperits, tan fàcilment inclinats vers el materialisme, en la noblesa i el gust espiritual".

Concretant; hem assenyalat que per la nostra condició dins de la societat, ens trobarem sovint en la necessitat de decidir en coses que exigeixen una preparació artística. No cal insistir en les ocasions en què haurem de posar en pràctica això i de la responsabilitat que comporta, n'hi haurà prou a fer un mirada als nostres temples; sí, però, ens pot preocupar el següent problema: Quina orientació hem de donar a l'art sagrat d'avui?, com ens hi hem de preparar?. Aquests interrogants comporten implícitament la por que les coses no vagin prou bé, i per això caldrà parlar-ne.

Això és el que procurarem fer en algun proper article.

Miquel de Moragas i Spà
Josep-Mª Matas i Pericé

Multicop - Barcelona